

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek oponentky práce

Autor práce: Michal Veselský

Název práce: Hodnotová orientace osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Autorka posudku: Mgr. Zuzana Podaná, Ph.D.

Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Práce je teoreticko-empirické povahy, kdy hlavní důraz je kladen na prezentaci výsledků vlastního kvantitativního výzkumu zaměřeného na hodnoty a postoje osob ve výkonu trestu odnětí svobody (VTOS).

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Výzkumná otázka je v práci přítomna spíše implicitně, explicitně jsou formulovány pouze tři hypotézy, k nimž se však autor již později nevztahuje. Třetí hypotéza navíc ani nelze na daných datech testovat.

Nicméně i přesto je výzkumná část práce poměrně jasně strukturovaná a je zřejmé, o co autorovi jde.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Postup řešení by měl být více provázaný s výzkumnými hypotézami.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Jako problematickou vidím zejména absenci zdůvodnění výzkumných hypotéz, což by umožnilo vhodně propojit teoretickou a empirickou část práce. V empirické části se autor občas snaží svá zjištění reflektovat ve světle prezentovaných teorií či poznatků předchozího výzkumu, ale jedná se spíše o ad hoc postřehy, nežli o ucelenou argumentaci či testování hypotéz vyvozených z daných teorií.

Jsou argumentace a text práce vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Poměrně ano, nicméně textu by jednoznačně pomohlo jasné stanovení cíle práce, stručný popis jejího obsahu a linie výkladu v úvodu práce.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická část práce trpí tím, že autor si jen vágně stanovil výzkumnou otázku, což mu neumožnilo tematiku dostatečně zúžit a věnovat se jen pro něj relevantním konceptům a poznatkům. V úvodní části práce je tak prezentován nejprve přehled vybraných kriminologických teorií, jejichž volba není nijak zdůvodněna, a vzhledem k omezenému formátu bakalářské práce jsou představeny ve velmi zjednodušené „učebnicové“ formě (relevantní by bylo např. zmínit techniky neutralizace, prizonizaci, či teorie Sutherlanda či Wikströma a mnohé další). Následuje pak oddíl nazvaný „Recidiva“, v němž jsou uvedeny některé dílčí poznatky o recidivě v ČR a prezentovány tři české kriminologické výzkumy zaměřené na recidivu a akcentovány jsou zejména poznatky o rizikových faktorech recidivy – což je vzhledem k tématu práce oblast spíše okrajová.

Není zřejmé, proč se diplomant vůbec nezaměřil na problematiku hodnotových orientací vězňů (či obecně) a na zahraniční studie, které by k tomu byly vysoce relevantní.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Empirická část práce vychází z kvantitativního výzkumu autora, který realizoval v 13 věznicích. Z hlediska provedení šetření se zdá, že diplomant odvedl velmi dobrou práci, a je nutné především ocenit, že se mu podařilo získat poměrně velký vzorek odsouzených ve VTOS.

Výzkumný nástroj, který sám navrhl, vychází z výzkumů obecné populace (zejména z CVVM) a umožňuje tak srovnání s „běžnými“ lidmi – byť byly otázky pro vězněné často mírně upraveny, což ale považuji za vhodné a účelné.

Prezentace výsledků šetření je přehledná a práce s daty na velmi dobré úrovni. Autor také korektně upozorňuje na různé problematické aspekty a limity zobecnitelnosti svých zjištění.

Co však považuji za slabší aspekt práce, je forma prezentace výsledků, která se svým stylem blíží výzkumné zprávě. Toto je opět důsledek absence jasných výzkumných hypotéz vyplývajících z teorie (či předchozího výzkumu), které by směřovaly k jasné interpretaci. Diplomant tak zejména popisuje výsledky a spekuluje o možných příčinách.

Druhou slabinou analytické části je pak naprostá absence statistického testování výsledků, bez nichž není zřejmé, jsou-li deklarované rozdíly vůbec statisticky průkazné.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Sekce Diskuze se věnuje poměrně překvapivě především shrnutím limitů výzkumu a validitě výsledků. V oddílu Závěr je pak velmi stručné shrnutí výsledků a pokus o jejich diskuzi ve vztahu k některým prezentovaným kriminologickým teoriím. Zatímco v analytické sekci mi interpretace výsledků připadaly poměrně rozumné, kdy autor zvažoval různé možnosti (a byly formulovány jako spekulace), v závěru by měl se svým hodnocením být opatrnější. Nicméně, pokud opravdu mají odsouzení relativně podobné hodnoty jako většinová populace, jsou diplomantem navrhované alternativy opravdu jediné? (viz množství různých etiologických kriminologických teorií) A ohledně rozdílu recidivistů a prvovězněných – jsou vůbec tyto rozdíly statisticky signifikantní?

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Z formálního hlediska lze práci vytknout určité drobné nedostatky, jakými jsou například menší deviace od požadované citační normy a občas nedostatečné odkázání na použitý zdroj (např. chybějící odkaz na Marešovou na str. 20).

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Jak již bylo zmíněno, práci by prospělo vyšší využití poznatků ze zahraničních empirických studií.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

V pořádku (až na několik překlepů).

Celkové hodnocení práce

Na bakalářské práci je možno ocenit zejména kvalitní provedení vlastního – poměrně náročného – výzkumu, jehož výsledky přinášejí cenné informace, jež jsou v rámci české kriminologie poměrně unikátní a bylo by vhodné je i zprostředkovat odborné veřejnosti. Z hlediska formátu bakalářské práce však práce trpí příliš širokým záběrem výzkumu, kdy si diplomant jen vágně stanovil výzkumnou otázku (téma hodnot) a logicky pak nemohl obsáhnout téma do hloubky, což se negativně promítlo jak v teoretické, tak analytické části práce. Tento stav je patrně důsledkem faktu, že výzkum již realizoval před delší dobou s určitým záměrem (který by bylo vhodné v práci ozřejmit) a až nyní se pokusil z něj sepsat bakalářskou práci. Mé hodnocení práce je tak poměrně rozpolcené – na jedné straně se jedná o kvalitní, byť explorativní, výzkum s řadou zajímavých poznatků, na straně druhé šířka tématu neumožnila autorovi sepsat ucelený text, jenž by obsáhl všechno podstatné k tématu, a umožnilo mu to formulovat relevantní podložené hypotézy, které by mohl testovat.

Otázky a náměty k obhajobě

Nemohu zcela souhlasit s diplomantovým závěrem, že se ve výzkumu neprojeví zásadní rozdíly mezi vězeňskou a běžnou populací. Při hodnocení, nakolik jsou morální určité činy, se poměrně jasně ukazuje vyšší benevolence odsouzených, a to zejména u činů, které souvisejí s majetkovou a násilnou kriminalitou (bohužel výzkum neobsahoval vyloženě trestné činy či přestupky). Určité „oslabení“ morálky se tedy ukazuje a zajímavé by bylo zjišťovat, jaké charakteristiky odsouzených jsou s ním asociovány.

Otázka k obhajobě: Pokud byste svůj výzkum realizoval nyní, tj. pro sepsání této bakalářské práce, změnil byste v něm něco?

Datum: 13.8.2019

Podpis: